

Живопис ХІХ_{ст} Україна

У ХІХ столітті головним центром освіти в Російській імперії і далі була Академія мистецтв у Петербурзі, але багатьох художників приваблює Україна — «нова Італія», як її тоді називали.

Класицизм відходив на другий план, і більшим цікавим та важливим ставав романтизм. Український живопис у першій пол. ХІХ ст. розвивався в загальному річищі європейського мистецтва. Панував класицизм, але паралельно з ним чи в його надрах розвивався реалізм. Демократично настроєні художники саме в реалізмі вбачали справжній розвиток мистецтва.

С. Петербургъ
St.-Petersbourg

Императорская Академія Художествъ
Académie des Arts.

Як провідний навчальний осередок Петербурзька академія мистецтв, яка давала високу фахову підготовку своїм вихованцям, але, як офіційний заклад, обмежувала творчу діяльність естетичними канонами класицизму. З 30—40-х років класицизм став консервативним напрямом у мистецтві

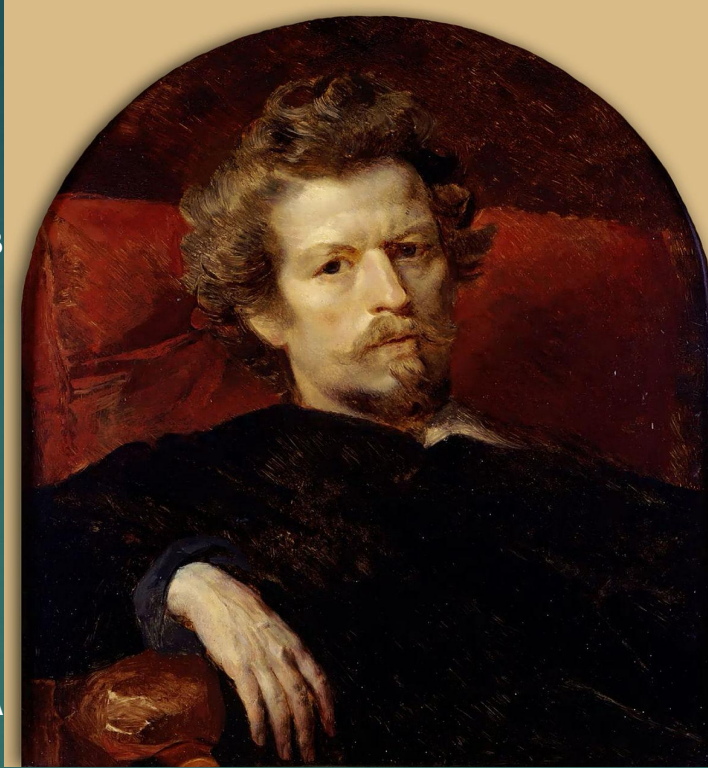

Розвиток малярства у середині та другій половині 19 століття пов'язаний з відкриттям ряду спеціальних навчальних закладів (малювальні школи в Одесі, Харкові, Києві). Центральне місце в післяшевченківському живописі займають сцени з української природи, історичні події та інші. Великого значення для розвитку образотворчого мистецтва набув рух "передвижників" – пересувних художніх виставок (1870). До передвижників належали Микола Ге (картини філософсько – релігійної тематики), Олександр Литовченко (драматичні сюжети з московської історії), Ілля Рєпін (картини з козацької тематики – "Запорожці пишуть листа турецькому султану"), Микола Бондаревський та інші.

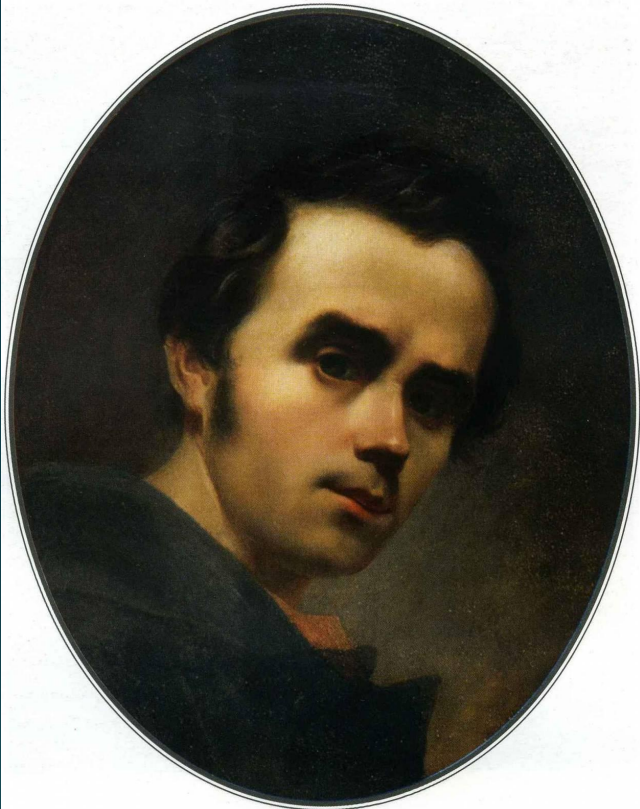

Свій внесок у національно-культурне відродження України зробили представники архітектури, образотворчого мистецтва та музики. Так, зокрема, художник Карл Брюллов (1799—1852) виховав багато українських майстрів, серед яких були Іван Сошенко, Аполлон Мокрицький, Тарас Шевченко та ін. Завдяки К. Брюллову з кріпацтва було викуплено Т. Шевченка. Першим серед художників, хто відкрив українську природу й українського селянина, був німець за походженням Василь Штернберг (1818-1845). Навчаючись у Петербурзькій Академії мистецтв, він зацікавився мальовничістю українського побуту, щорічно їздив до України, де писав етюди. У 1838 р. В. Штернберг познайомився і подружився з Т. Шевченком, а 1840 р. до Шевченкового "Кобзаря" він зробив гравюру "Кобзар з поводитирем".

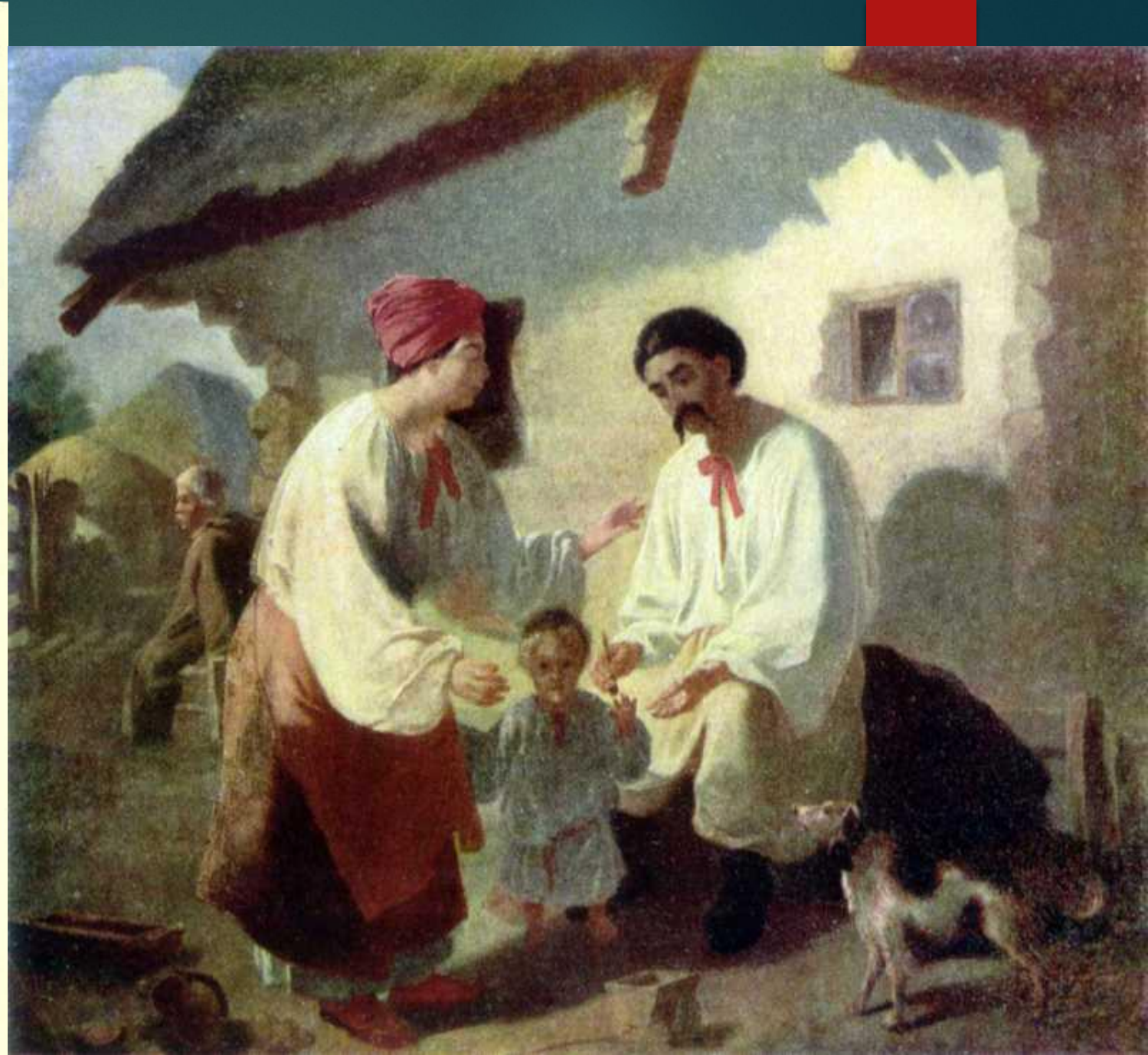

24. ХЛОПЧИК В СОБАКОЮ В ЛІСІ.
Сепія, [1840].

«ЖНИВО»

«Урожай в Україні»

Романтизм у живопису вирізнявся динамізмом композиції, стрімкими рухами зображень, яскравими кольорами, контрастом світла і тіні, екзотичністю сюжетів. Риси художніх творів епохи класицизму – велич, ретельне вимальовування деталей, статичність фігур – відійшли в минуле. Художні романтичні твори першої половини ХІХ ст. зображували в портретах характерні риси, сум'яття почуттів, драматизм і трагічність образу. У романтизмі на той час не було певної системи принципів, це було більше відчуття, емоційний твір.

Отже, попри постійні утиски українського народу на національному ґрунті, його культура не припиняла свого поступу. Представники прогресивної інтелігенції цього періоду багато зробили для українського культурно-національного відродження, формування національної самосвідомості, утвердження української мови, розвитку музичного, образотворчого мистецтва та театру, що спиралися на міцні традиції культурних надбань українського народу.